

Kansliatoimikunnan tiedotustilaisuus 29.6.2021

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

No niin, kello on 9, ja aloittelemme. – Hyvää huomenta! Olen viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, ja vedän tämän tiedotustilaisuuden.

Ihan alkuun muistutan siitä, että etänä olijat, pitäkää mikrofonit ja kamerat suljettuina, ja mikäli teillä on kysymys, niin pyytäkää puheenvuoroa laittamalla chattiosuuteen sekä oma nimenne että edustamanne median nimi.

Kansliatoimikunnan kokous on päättynyt hetki sitten, ja läsnä tässä tilaisuudessa kertomassa, mitä kansliatoimikunta on tänään päättänyt, ovat puhemies Anu Vehviläinen, pääsihteeri Maija-Leena Paavola sekä hallintojohtaja Pertti Rauhio. – Ensin puhemies Vehviläinen. Ole hyvä.

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Arvoisat tiedotusvälineitten edustajat sekä täällä paikan päällä että myös siellä etänä! Kansliatoimikunta on tänä aamuna pidetyssä kokouksessaan päättänyt esittää eduskunnan täysistunnolle, että Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja Yli-Viikari irtisanotaan pääjohtajan virasta. Asia on eduskunnan täysistunnon käsittelyssä huomenna kello 10 alkavassa istunnossa.

Kansliatoimikunnan mukaan luottamus Tytti Yli-Viikarin edellytyksiin ja kykyyn toimia Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajana on kokonaisuutena arvioiden hänen toimintansa johdosta romahtanut. Näin ollen hänen ei ole mahdollista jatkaa tehtävässään.

Irtisanomisen perusteena olevat erityisen painavat syyt käyvät ilmi eduskunnan tarkastusvaliokunnan 15.6.2021 hyväksymästä ja julkistamasta mietinnöstä. Tarkastusvaliokunta toteaa mietinnössään, että pääjohtajan toiminta on merkittäväällä tavalla heikentänyt luottamusta Valtiontalouden tarkastusviraston oman taloudenhoidon asianmukaisuuteen sekä sisäisen valvonnan toimivuuteen ja vahingoittanut viraston julkikuvaa. Tarkastusvaliokunnan käsityksen mukaan nykytilanne tarkastusviraston henkilöstön keskuudessa on vakava ja työnteon edellytykset ovat heikentyneet. Edelleen: Pääjohtajan toiminnassa hyvän hallinnon periaatteet ovat jääneet monilta osin toteutumatta, toiminta ei näyttäydä myöskään ulospäin esimerkillisenä, eikä tällaista toimintaa voida pitää asianmukaisena. Tarkastusvaliokunnan mukaan painavin syy pääjohtajan toiminnan arvioinnille on ollut tarve palauttaa kansalaisten ja eduskunnan luottamus tarkastusviraston toimintaan.

Osana kokonaisuutta eduskunnan tilintarkastajat tilasivat erityistarkastuksen pääjohtajan ja ylimmän johdon matkustus- ja edustuskuluista sekä hankinnoista vuodesta 2020 lähtien. Tarkastus osoitti puutteita matkustus- ja edustuskuluissa sekä hankinnoissa.

Lyhyesti pääjohtajan asemasta: Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan laajaan toimivaltaan liittyy laaja vastuu. Pääjohtaja kantaa vastuun omista päätöksistään. Pääjohtaja ei voi väistää omaa vastuutaan vierittämällä vastuun epäkohdista alaisilleen. Lukuisat puutteet, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti pääjohtajan toimiin, ovat osoitus johtamisen puutteellisuudesta ja viraston toimintakulttuurin ongelmista. Pääjohtajan toiminnassa avainasemassa tulee olla esimerkillisyys ja luotettavuus. Esimerkillisyyden ja luotettavuuden vaatimus hallinnollisissa kysymyksissä korostuu erityisesti valtiontalouden tarkastamiseen keskittyvän viraston pääjohtajan kohdalla. Viraston erityinen asema edellyttää erityistä läpinäkyvyyttä. Kansliatoimikunnan harkinta pääjohtajan irtisanomisesta perustuu kokonaisarvioon tämän toiminnasta. Kansliatoimikunnan mielestä esille tullut kokonaisuus on eduskunnan virkamieslaisissa tarkoitettu erityisen painava syy pääjohtajan irtisanomiselle.

Lyhyesti prosessista: Kyseessä on ollut juridisesti hankala ja luonteeltaan valitettava prosessi. Eduskunta on kaikissa toimissaan pyrkinyt toimimaan hyvän hallintotavan ja pykälien mukaan. Valtiontalouden tarkastusviraston riippumattomuus tarkoittaa muun muassa sitä, että se toimii eduskunnan yhteydessä, ei eduskunnan alaisuudessa. Viraston riippumattomuus on puhunut varovaisen ja huolellisen etenemisen puolesta, vaikka se on voinutkin julkisuudessa joskus näyttää hitaalta etenemiseltä. Viraston ympärille syntynyt kriittinen keskustelu on ollut raskasta aikaa viraston henkilöstölle. Viraston on nyt myös omilla toimillaan vahvistettava sisäistä luottamustaan ja hallintoaan siten, että jokainen viraston työntekijä voi taas olla ylpeä omasta työpaikastaan. Käsitakseni mukaan virasto onkin jo ryhtynyt toimenpiteisiin muun muassa organisaatio- ja johtamismallin arvioimiseksi ja hankintatoimen kehittämiseksi.

Pidän erittäin tärkeänä sitä, että voimme jatkossakin olla ylpeitä suomalaisesta hallinnosta. Tämä on tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa, ja hyvä hallinto on osa myös Suomen hyvää kansainvälistä julkikuvaa. On palautettava myös ulkoinen luottamus viraston toimintaan suomalaisen hyvän hallinnon ja taloudenpidon valvojana ja edistäjänä. Tarvitsemme arvostettua ja asiansa osaavaa Valtiontalouden tarkastusvirastoa.

Juridisesta puolesta: Eduskunnan virkamieslain 71 §:n 4 momentin mukaan eduskunta päättää Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan irtisanomisesta ja virkasuhteen purkamisesta. Ennen päätöksentekoa kansliatoimikunnan on annettava irtisanomista ja virkasuhteen purkamista koskevassa asiassa lausuntonsa. Tämä lausunto on irtisanomisen täysistunnossa vireille paneva ehdotus, johon ei voi hakea muutosta.

Toivon nyt, että puheenvuoroni jälkeen hallintojohtaja täydentää prosessin virkamiesoikeudellisia näkökulmia tarvittavilta osin.

Eduskunnan hallintojohtaja Pertti Rauhio, eduskunnan kanslia:

Arvoisa puhemies, hyvät kuulijat! Puhemies otti tuossa puheenvuorossaan esille hyvin nämä virkamiesoikeudelliset näkökohdat. Totean todellakin sen, että tässä on tehty harkintaa tilanteessa, jossa katsotaan kyseisen virkamiehen irtisanomissuoja varsin

korkeaksi, mutta näissä sanotuissa syissä on ollut sitten nämä erityisen painavat perusteet irtisanomiselle. Niin kuin niin ikään tuossa puhemiehen esityksessä todettiin, tämä tänään tehty päätös on muodoltaan lausunto täysistunnolle. Se ei ole hallinnollinen päätös, johon voisi sitten hakea muutosta. Tämä on valtiopäivätoimi, erityislaatuinen sellainen mutta kuitenkin valtiopäivätoimi, ja lisäksi myöskin valmisteleva toimenpide, eikä sen vuoksi varsinainen hallintopäätös. Tietysti hallinto-oikeudellisia periaatteita – laillisuusperiaatetta, oikeusturvan periaatetta – tämän päätöksen valmistelussa on noudatettu.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Haluaako pääsihteeri lisätä jotain?

Eduskunnan pääsihteeri Maija-Leena Paavola, eduskunnan kanslia:

Ei ole lisättävää.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Siinä tapauksessa mennään suoraan kysymyksiin. – Kysymyspuheenvuoropyyntöjä ja kysymyksiä voi laittaa tuonne chattiin, josta poimin niitä. Toistaiseksi siellä ei ole yhtään pyyntöä. Tässä on pari toimittajaa myös salissa, joten käänny ympäri ja katson sitten... – Aloitetaan tuolta. Ole hyvä.

Lauri Nurmi, Iltalehti:

Lauri Nurmi, Iltalehti. – Arvoisa puhemies Vehviläinen, viittasitte tuossa siihen, että VTV:n henkilöstön on voitava taas tuntea ylpeyttä tästä tehtävästään. Tarkoittaako tämä sitä, että kun eduskunta kuitenkin ohjaa VTV:tä, niin haluatteko, että VTV palaa sinne perinteisemmän tarkastustoiminnan suuntaan? Tässä uutisoinnissahan on tullut ilmi, että pääjohtaja Yli-Viikari pyrki kehittämään VTV:tä vähän tämmöiseen konsultoivampaan rooliin, ja onko ikään kuin tämä konsultoiva rooli ja siitä seurannut tarkastustoiminnan rappeutuminen ollut yksi osa tätä kokonaisarviota, kun viittasitte myös irtisanomisen perusteissa tähän kokonaisarvioon? – Kiitoksia.

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Kansliatoimikunnan kokonaisarviointi perustuu tähän tarkastusvaliokunnan omaan mietintöön, laajaan mietintöön, jossa taisi olla 64 eri asiantuntijalausuntoa, ja kansliatoimikunnassa ei arvioitu erityisesti, mitä siellä Valtiontalouden tarkastusviraston sisällä muuta on tapahtunut. Mutta sen haluan todeta tähän toimittajan kysymykseen, että esimerkiksi viittaa siihen, että viime viikolla sekä vt. pääjohtaja Okko että myös heidän hallintojohtajansa Tuula Sandholm ottivat esille, minkälaisia parannuksia he ovat omalta osaltaan jo lähteneet tässä kohtaa tekemään. Tarkastusvaliokunta omassa mietinnössään kiinnitti laajaan matkustamiseen ja kansainväliseen toimintaan ja näihin matkalaskuasioihin huomiota, ja Tuula Sandholm esimerkiksi omassa puheenvuorossaan viime viikolla sanoi, että he ottavat tarkasteluun erikseen kansainvälisen toiminnan.

15.6. heidän omassa infossaan myös vt. pääjohtaja Okko toi esille, että itse asiassa tarkastusviraston tämä ydintehtävä eli tarkastustehtävä ei ole sinänsä romahtanut mutta että he katsovat tätä kokonaisuutta, ja se on heidän käsissään. Että se ei ole ainakaan kansliatoimikunta eduskunnasta, joka rupeaa sitten ohjaamaan niitä painopisteitä, vaan riippumattomana virastona Valtiontalouden tarkastusvirasto itse katsoo sen. Ja tietysti tässä uskoisin, että tämän monen kuukauden prosessin jälkeen eduskunnan tarkastusvaliokunta ja myös viraston oma erillinen neuvottelukunta, johon kuuluu myös edustajia, tulevat varmasti tarkkaan katsomaan sitä, miten siellä mennään eteenpäin.

Hannu Tikkala, Yleisradio:

Hannu Tikkala Yleltä. – Painoivatko tässä harkinnassa, minkä kansliatoimikunta teki, Yli-Viikarin toiminnassa tietyt asiat enemmän kuin toiset, vai oliko kyse enemmänkin tämmöisestä kokonaisharkinnasta?

Ja toisekseen: milloin tämä menee sitten tuonne eduskunnan salikäsittelyyn?

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Tähän Tikkalan kysymykseen vastaan, että kyllä tämä oli kokonaisarviointia, ja kuten te kaikki tiedättekin, niin eduskunnan tarkastusvaliokunta laittoi pallon meille kansliatoimikunnalle tässä asiassa, ja me olemme sen tarkastusvaliokunnan mietinnön pohjalta tehneet tätä kokonaisharkintaa. Totta kai meillä on ollut käytettävissä myös pääjohtaja Yli-Viikarin vastine, ja hän on ollut myös meillä laajassa kuulemisessa tässä – tässä menevät jo päivät sekaisin – viikko sitten, ja nämä toivat ehkä uutta tietoa osaltaan. Eli tämä kyllä perustuu tähän kokonaisharkintaan.

Ja milloin tämä on eduskunnan salissa: Huomenna kello 10 meillä on eduskunnan salissa tämä asia, ja siellä samassa keskustelussa yhtäaikaisesti on myös tämä tarkastusvaliokunnan oma mietintö esittelyssä ja sitten vielä erikseen eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 2020. Siitä on lähetekeskustelu, ja se menee vielä tarkastusvaliokunnan käsiteltäväksi.

Anu Korhonen, MTV:

MTV:n uutiset, Anu Korhonen. – Olisin kysynyt vielä tästä päätöksestä: kuinka vaikeaa tämä päätös irtisanomisesta oli tehdä, ja oliko kansliatoimikunta tässä päätöksessä yksimielinen?

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Kansliatoimikunta oli täysin yksimielinen tässä päätöksessä. Kyllä täytyy tietysti sanoa, että kun tämä koko asia on juridisesti aika vaikea ja haastava ja myös historiallinen ja ennenkuulumaton – että me eduskunnan kansliatoimikunnassa käsittelemme tarkastusviraston pääjohtajan irtisanomisasiaa –, niin kyllä ainakin henkilökohtaisesti sanon, että päätöksenteko ei tällaisessa asiassa ole helppoa, mutta sitä pidän tärkeänä, että kansliatoimikunta oli tässä täysin yksimielinen.

Jesse Kuparinen, Ilta-Sanomat:

Ilta-Sanomat, Kuparinen Jesse. – Tämä päätöshän koski nimenomaan tätä pääjohtajan tehtävää, niin mitä mieltä olette, mikäli Yli-Viikari päättää tuohon ylijohdajan tehtävään palata, onko hänellä edellytykset palata siihen näistä syistä, mitä te nyt olette täällä maininneet?

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Tässä kohtaa vastaan sillä tavalla, että se on Valtiontalouden tarkastusviraston asia. Se ei ole eduskunnan päätettävissä.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Vielä tuolla rivin päässä. Ole hyvä.

Saila Kiuttu, STT:

Saila Kiuttu STT:stä. – Olisin kysynyt: onko Yli-Viikarilla mahdollisuutta valittaa tästä päätöksestä sitten kun eduskunta on sen sinetöinyt, vai päättyykö se sitten siihen?

Ja toinen kysymys: Hänen mukaansa julkisuuden paine on vaikuttanut silloin alun perin, kun kansliatoimikunta päätti hyllyttää hänet tehtävästään. Kuinka paljon tässä lopullisessa päätöksessä on vaikuttanut julkinen paine?

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Voin sanoa tämän julkisen paineen osalta, ja sitten tähän valitusasiaan vaikka hallintojohtaja Rauhio.

Kyllä tietysti on ollut paljon julkisuudessa tämä asia, mutta sitten kyllä ajattelen sillä tavalla, että mitä me eduskunnassa on tätä asiaa käsitelty – arvelen, että niin siellä tarkastusvaliokunnassa, jossa itsekin olin kaksi kertaa kuultavana, kuin sitten myös kansliatoimikunnan käsittelyssä –, niin ei näissä kokouksissa ole käsitelty tätä niin kuin julkisten tietojen pohjalta, vaan me ollaan käsitelty kyllä sitten niitten asiantuntijalausuntojen ja erityisesti kansliatoimikunnassa tarkastusvaliokunnan mietinnön pohjalta. Että olemme ehkä tietoisestikin yrittäneet sitä julkista keskustelua laittaa syrjään ja keskittyä niihin dokumentteihin, jotka ovat meidän päätöksenteon pohja. – Ja sitten Rauhio.

Eduskunnan hallintojohtaja Pertti Rauhio, eduskunnan kanslia:

Arvoisa puhemies! Eduskunnan täysistunto ei ole sellainen hallintoviranomainen, jonka päätöksestä voisi tehdä hallintovalituksen.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Sitten siirrymme kysymyksiin täällä etänä. – Ensin Jeanette Östman, SPT. Ole hyvä.

Jeanette Östman, Svensk Presstjänst:

Tack. – Min fråga är: om det blir ett slutligt besked om att Tytti sägs upp, sker det då omedelbart, eller hur snabbt blir hon alltså av med jobbet om det beslutet fattas i morgon? – Tack.

Eduskunnan hallintojohtaja Pertti Rauhio, eduskunnan kanslia:

Naturligtvis finns det en uppsägningstid, men det är Revisionsverkets ärende att besluta om det.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Etänä Elina Kervinen, ole hyvä.

Elina Kervinen, Helsingin Sanomat:

Kiitos kysymysvuorosta. – Kuten puhemies Vehviläinen tässä mainitsikin, tämä prosessi on ollut aivan poikkeuksellinen ja tällaista ei ole aiemmin tapahtunut. Osaatko sanoa vielä toistaiseksi, minkälaisia loppupäätelmiä tästä voidaan vetää, että onko tästä eduskunnan päässä opittu jotain tai tullaanko prosesseja jollain tavalla uudistamaan?

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Tässä kun meillä on ollut ongelmia todellakin tämän säädöspohjankin kanssa ensinnäkin siinä kohtaa, että kellä on vireillepanovastuu tuonne eduskunnan täysistunnolle, niin voisi ehkä jompikumpi juristi, pääsihteeri tai hallintojohtaja, sitä kommentoida.

Sitten ajattelisin ehkä tätä laajempaan kysymyksenä niin, että kun tarkastusvaliokunta on meidän eduskunnan elimistä se, jolleka kuuluu ulkoisesti katsoa sitä tarkastusviraston toimintaa, niin heidän ehkä pitäisi arvioida jatkoa ajatellen tämä kansliatoimikunnan rooli tässä päätöksenteossa. Se on johtunut tähän Yli-Viikarin virkasuhteeseen, ensinnäkin tähän esitutkintaan liittyen niin, että sen esitutkinnan ajaksi pidätettiin häntä virantoimituksesta, ja nyt sitten tähän lausuntoon eduskunnan suurelle salille. Arvelisin ainakin omana mielipiteenäni – en ole tästä kerennyt keskustella laajasti, eikä tätä ole kansliatoimikunnassa keskusteltu –, että tarkastusvaliokunta on se oikea elin, joka tätä sitten arvioi.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Pääsihteeri, ole hyvä.

Eduskunnan pääsihteeri Maija-Leena Paavola, eduskunnan kanslia:

Kiitoksia. Voisin vastata tähän vireillepanoasiaan, johon puhemieskin äsken viittasi: Eli siitähän, kuka tai mikä taho laittaa vireille tämän irtisanomisasian täysistunnolle, oli epäselvyyttä ihan alkuvaiheessa, ja sitä selvittivät eri asiantuntijat perustuslakivaliokunnalle ja eduskunnan kanslialle antamallaan lausunnoilla, ja ne lausunnot olivat vielä ristiriitaiset. Eli kyllä tästä seuraa se, että kun meillä tällainen aukko lainsäädännössä on, se pitäisi selvittää joko työjärjestyksen muutoksella tai sitten muuttamalla eduskunnan virkamieslakia, ja tähän työhön ryhdytään heti

syysistuntokauden alkaessa. Eli virkamiesvalmistelu alkaa siitä ja menee sitten eteenpäin normaalijärjestyksessä.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Lauri Nurmella toinen kysymys. Ole hyvä.

Lauri Nurmi, Iltalehti:

Kiitoksia. Viittasitte tässä näihin matkakuluihin ja tähän matkustamiseen yhtenä perusteena. Oletteko eduskunnan puhemiehenä ja kansliatoimikunta instituutiona saaneet selvitystä tästä pääjohtaja Yli-Viikarin Finnair Plus -pisteiden käytöstä?

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Emme ole saaneet selvitystä. Hän ei ole avannut asiaa myöskään täällä kuulemisissa. Kuten sanoin, tämä tarkastusvaliokunnan mietintö on ollut meidän oman päätöksenteon pohja, ja kun siihen tutustuu, niin hän ei ole myöskään siellä sitä avannut.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunnan kanslia:

Nyt ei näy muita kysymyksiä, joten päätämme tilaisuuden. Kiitos, mukavaa päivänjatkoa, ja pysykää terveinä!

Eduskunnan puhemies, kansanedustaja Anu Vehviläinen:

Kiitos kovasti!